

10. Prodej přes webové stránky, mobilní aplikace nebo online tržiště

Díky webovým stránkám se mohou firmy velmi efektivně nejen prezentovat a budovat své dobré jméno, ale i komunikovat se svými zákazníky či dodavateli. V mnoha případech dnes firmy přes webové stránky a aplikace své zboží či služby prodávají a tržby z online prodeje tvoří nezanedbatelnou součást jejich celkových tržeb. Podnikové prodeje začínají zvolna pronikat i na online tržiště. V tomto prostředí prodávají v současné době především ekonomické subjekty působící v cestovním ruchu, zvláště firmy v ubytování.

Pozn.: otázky v této kapitole se vztahují k roku předcházejícímu šetření, tj. zde konkrétně k roku 2023. Namísto celého názvu „prodej přes webové stránky, mobilní aplikace nebo online tržiště“ jsou v textu používána i slovní spojení „prodej přes web“ či „online prodej“.

Hlavní zjištění

- V průběhu roku 2023 prodávala v Česku **přes webové stránky, mobilní aplikace nebo online tržiště pětina** podniků s deseti a více zaměstnanci. Tento podíl je sice v porovnání s rokem 2007, kdy online prodávalo 11 % podniků, téměř dvojnásobný, nicméně podíl firem prodávajících své výrobky nebo služby online se od roku 2012 **již zásadně nemění** a pohybuje se poměrně stabilně okolo hranice 20 %.
- Na rozdíl od většiny ostatních ICT ukazatelů se rozšíření prodeje přes web liší v závislosti na velikosti podniku málo. I zde platí, že velké firmy prodávají přes web častěji (26 % podniků v roce 2023), ale rozdíl mezi nimi a malými firmami (20 %) není výrazný.
- **Prodej online je typický především pro podniky působící v cestovním ruchu** – v roce 2023 dosáhl podíl prodávajících v odvětví ubytování a činnosti cestovních agentur a kanceláří na hranici 70 %. Prodej přes web, aplikace nebo online tržiště není naopak příliš rozšířen u firem z oboru stavebnictví (6 %), dopravy a skladování (8 %) nebo z energetiky (8 %).
- Přibližně na úrovni průměru EU27 (21 %) je Česko v podílu firem, které prodávaly přes webové stránky nebo mobilní aplikace. První příčka patřila v tomto ukazateli podnikům v Litvě, kde v roce 2023 využilo prodeje přes web 40 % podniků s deseti a více zaměstnanci. Nejméně často pak přes web prodávaly podniky v Rumunsku (13 %) nebo v Lucembursku (10 %). Podíl tržeb získaných z elektronických prodeje přes webové stránky nebo mobilní aplikace na celkových tržbách firem byl v průměru EU27 na úrovni 7 %. Podniky v Česku realizující online prodeje se v roce 2023 s hodnotou ukazatele 10 % umístily **nad průměrem evropské sedmadvacítky**.
- Firmy prodávající online prodávají **téměř výhradně přes své vlastní webové stránky nebo aplikace**. Prodej přes online tržiště¹ není, v českém prostředí, stále příliš rozšířen. V roce 2023 prodávalo prostřednictvím online tržiště 8 % všech podniků s více než 10 zaměstnanci. **Výjimku v prodeji přes online tržiště tvoří podniky působící v oblasti ubytování**. V roce 2023 přes ně prodávalo 55 % ekonomických subjektů v tomto odvětví. S výrazným odstupem pak následují cestovní agentury a kanceláře (31 % podniků), činnosti v oblasti vydavatelství, filmu a televizních pořadů (23 % podniků) a velkoobchod (19 % podniků).
- **Pouze přes online tržiště** (nikoli přes firemní webové stránky nebo aplikace) prodávalo v roce 2023 pouze 1 % všech tuzemských podniků s více než deseti zaměstnanci, především pak firmy z oboru stravování a pohostinství (6 % z nich), ubytování (2 %) nebo z mediálního sektoru (2 %).
- Relativní zastoupení firem v Česku, které v roce 2023 **prodávaly přes vlastní webové stránky** (např. vlastní e-shop) nebo mobilní aplikace, bylo 19 % a průměr evropské sedmadvacítky byl ve stejném roce 18 %. První příčky patřily podnikům na Maltě (31 %) a v Irsku (30 %), naproti tomu nejméně často tímto způsobem prodávaly podniky v Lucembursku (9 %).
- **Zastoupení podniků prodávajících přes online tržiště je relativně nízké i ve většině zemí EU27** (průměr za EU27 činil 9 % za rok 2023). Výrazné prvenství v uskutečňování prodeje prostřednictvím online tržiště patří

¹ Online tržiště (marketplaces) jsou webové stránky nabízející zboží nebo služby od více různých prodejců. Patří sem např. Booking nebo také partnerský prodej např. Alza Marketplace, Heureka!shops, Mall Partner nebo Zoot. Prodejci mohou za provizi nabízet na online tržišti své produkty. Při partnerském prodeji zastřešuje propagaci, platební brány a zákaznický servis infrastruktura zavedeného internetového prodejce, partnerský prodejce mívá na starosti dopravu produktů k zákazníkům.

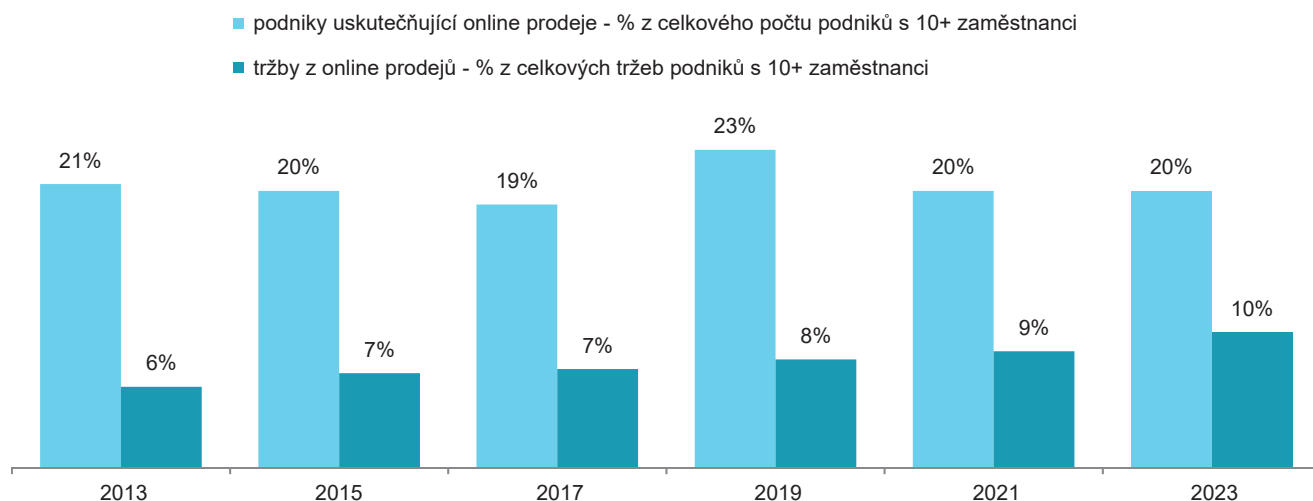
Litvě, kde v roce 2023 tímto způsobem prodávalo 35 % podniků. Podniky v Česku (8 %) jsou v tomto ukazateli mírně pod průměrem Unie, podobně jako např. Švédsko, Dánsko, Chorvatsko nebo Belgie. Prodej pomocí online tržišť byl v roce 2023 nejméně praktikován podniky v Estonsku (4 %) anebo na Slovensku, v Lucembursku či ve Francii (ve všech třech zemích shodně 5 % podniků).

- Pětina podniků (20 %) prodávala v roce 2023 přes webové stránky nebo mobilní aplikace zákazníkům z ČR. **Zákazníkům z Česka** prodávají tedy prakticky všechny podniky, které uskutečňují prodeje přes web nebo mobilní aplikace. Více než desetina podniků (11 %) pak prodávala **zákazníkům z ostatních zemí EU** a jen 3 % podniků s 10 a více zaměstnanci v ČR prodávala v roce 2023 **zákazníkům do zemí mimo EU**.
- **Do zahraničí celkem** prodávalo prostřednictvím webových stránek nebo aplikací v roce 2023 jedenáct procent podniků, nejčastěji tento online prodej **souvisel s cestovním ruchem**, uskutečňovaly ho podniky z odvětví ubytování (58 %) nebo cestovní kanceláře (53 %). V evropském žebříčku podniků uskutečňujících online prodeje do zahraničí jsou české podniky za rok 2023 **na nadprůměrném 11. místě**. Nejčastěji prodávají přes web nebo mobilní aplikace do zahraničí podniky v Rakousku (17 % podniků), v Litvě (16 %) nebo v Belgii (15 %). Nejméně často naproti tomu podniky z Rumunska (6 %) nebo Bulharska (5 %).
- Pouze zákazníkům z Česka (nikoli do zahraničí), prodávalo v roce 2023 přes web nebo aplikace 9 % podniků, nejčastěji podniky z odvětví telekomunikační činnosti (30 % z nich).

Tržby z prodejů uskutečněných přes webové stránky, aplikace nebo online tržiště

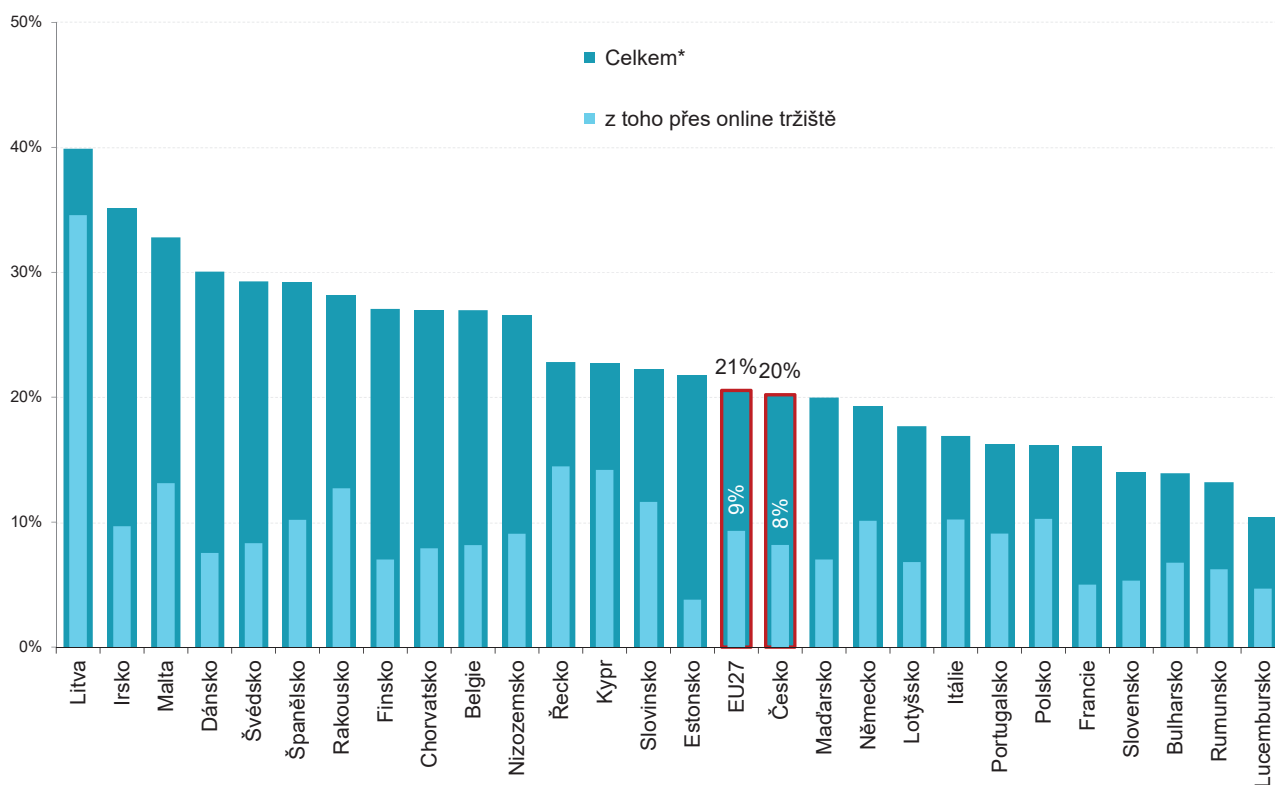
- V roce 2023 tvořily v Česku tržby z prodejů uskutečněných přes web **10 % celkových tržeb podniků** s 10 a více zaměstnanci. V případě 13 % tuzemských podniků činily prodeje přes web více než 10 % z jejich celkových tržeb.
- **Nejvyšší tržby z prodejů realizovaných přes web** vykázaly v roce 2023 **cestovní agentury a kanceláře** (52% podíl na jejich celkových tržbách). Druhé nejvyšší tržby patří podnikům působícím v ubytování (45 % z celkových tržeb) a na třetí příčce za rok 2023 byly podniky v mediálním sektoru, tj. vydavatelství, filmová výroba, rozhlasové a televizní vysílání (32% podíl na jejich celkových tržbách).
- **Tržby tuzemských podniků z webových prodejů** byly za rok 2023 na úrovni 10 % celkových podnikových tržeb, průměr za EU27 v tomto roce činil 7 % celkových tržeb. Nejvyšší tržby z prodejů přes web měly v roce 2023 **podniky v Irsku** (14 %), nejnižší tržby naproti tomu vykázaly v roce 2023 podniky ve Francii nebo Slovinsku (4 % z celkových tržeb podniků).
- Firmy, které prodávají přes web, prodávají přibližně stejně často jak koncovým zákazníkům - soukromým osobám (18 % všech tuzemských podniků), tak jiným firmám nebo organizacím veřejné správy (16 % podniků).
- Prodej **koncovým zákazníkům – soukromým osobám** (tzv. B2C prodej) **častěji než jiným firmám** či veřejné správě (B2B, B2G prodej) je typický pro firmy, které poskytují ubytování (69 % ze všech podniků v tomto odvětví prodávalo soukromým osobám), dále pro cestovní agentury a kanceláře (70 %), firmy působící v maloobchodě (46 %), poskytují telekomunikační služby (36 %) a také pro stravovací služby (22 %). Z odvětví zpracovatelského průmyslu častěji prodávají koncovým zákazníkům než jiným firmám či veřejné správě potravinářský a nápojový průmysl (24 %) nebo textilní a oděvní průmysl (33 %). Častější prodej B2C se ve zmíněných odvětvích promítá i do vyšších tržeb z B2C prodeje.
- Na online prodej dalším **firmám nebo organizacím veřejné správy** (tzv. B2B resp. B2G prodej) se z průmyslových odvětví častěji zaměřují firmy vyrábějících počítače nebo jinou elektroniku (CZ NACE 26: 14% podniků v tomto odvětví), ze segmentu služeb pak IT firmy (CZ NACE 62-63: 17 %) nebo firmy působící v oblasti dopravy a skladování (7 %).
- Podniky většiny zemí EU27 získávají **vyšší tržby z prodejů jiným firmám nebo organizacím veřejné správy než z prodejů soukromým osobám**. Nejvíce viditelné to je u podniků v Maďarsku nebo ve Slovinsku (přibližně tři čtvrtiny tržeb plynou z B2B resp. B2G prodeje ku čtvrtině z B2C prodeje). Obrácený poměr nacházíme v podnicích na Kypru, ve Španělsku nebo na Maltě, kde převládají tržby z webového prodeje soukromým osobám. U podniků v Česku v roce 2023 také mírně převažují tržby z prodejů jiným podnikům či veřejné správě (57 %) nad tržbami z prodejů soukromým osobám (43 %) a podobné výsledky jsou za průměr EU27.

Graf 10.1: Prodej přes web, mobilní aplikace nebo online tržiště v podnicích v ČR

Zdroj: Český statistický úřad

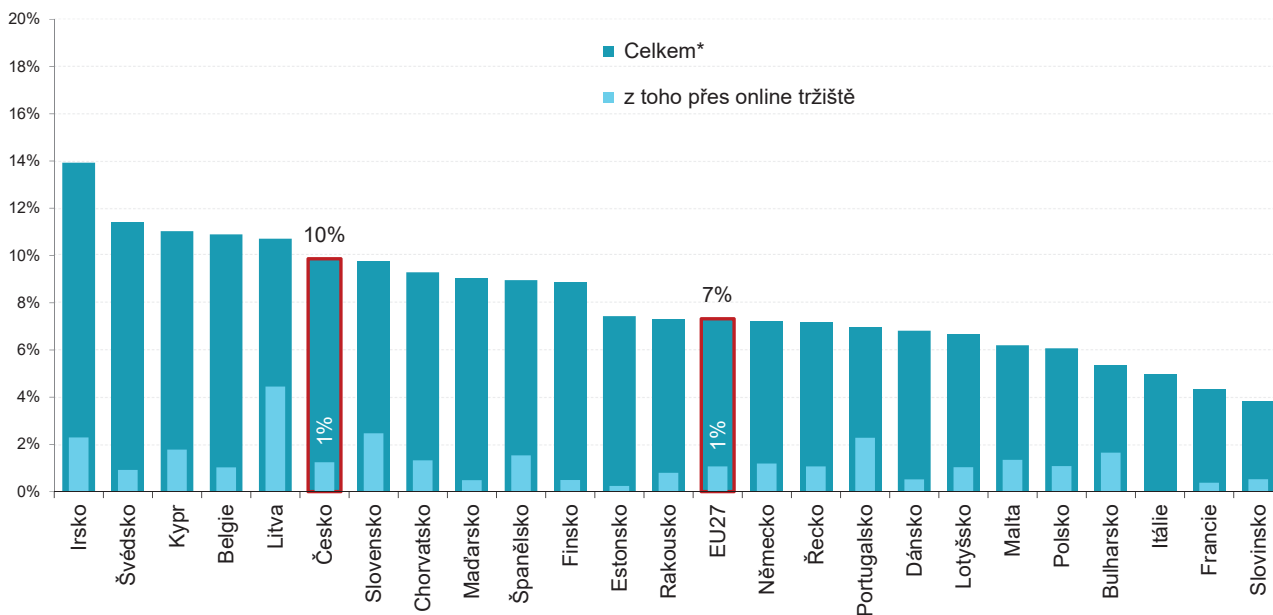
Graf 10.2: Podniky v zemích EU27 uskutečňující online prodeje; 2023

* podniky dané země, které měly v průběhu roku 2023 tržby z online prodejů prostřednictvím webu/aplikaci/online tržišť
% z celkového počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané zemi

zdroj dat: Eurostat, prosinec 2024

Graf 10.3: Tržby podniků v zemích EU27 z uskutečněných online prodejů; 2023

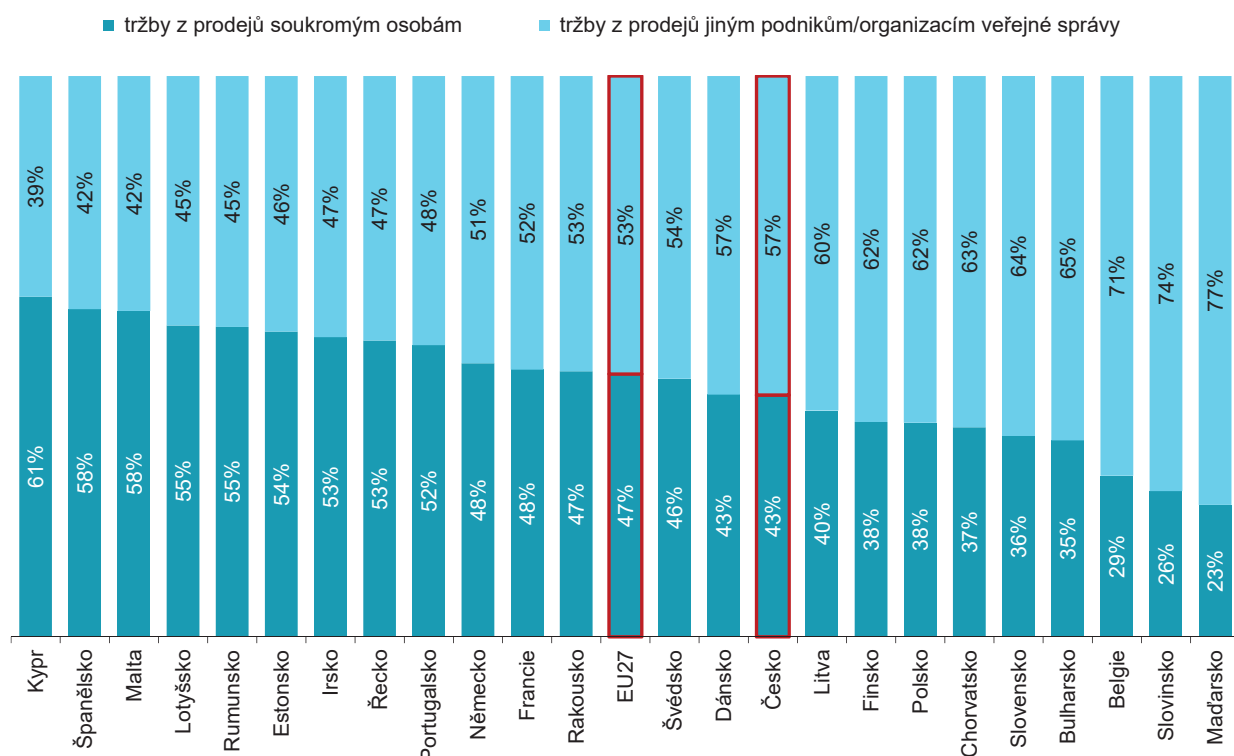

* tržby podniků dané země, které měly v průběhu roku 2023 tržby z online prodejů uskutečněných prostřednictvím webových stránek, mobilních aplikací nebo online tržišť

% z celkových tržeb podniků s 10 a více zaměstnanci v dané zemi

zdroj dat: Eurostat, prosinec 2024

Graf 10.4: Struktura tržeb* z online prodejů podle typu konc. zákazníků v podnicích v EU27; 2023

* % z tržeb získaných z prodejů uskutečněných přes web, mobilní aplikace nebo online tržiště soukromým osobám resp. jiným podnikům/veřejné správě, na tržbách podniků z prodejů uskutečněných přes web/aplikace/online tržiště v r. 2023

zdroj dat: Eurostat, prosinec 2024